

Rigorózne konanie

[Rigorózne konanie](#) v odbore „Politické vedy“ v študijnom programe „Politológia“ na Filozofickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave sa riadi Zákonom č. 131/2002 o vysokých školách, [Študijným poriadkom FF TU, čl. 2 ods. 5 a čl. 35 ods. 8](#) a [Smernicou dekana č. 1/2018 o rigoróznom konaní](#).

Rigorózne konanie v odbore „Politické vedy“ tvoria dva povinné predmety a dva povinne voliteľné predmety:

Povinné predmety rigoróznej skúšky sú:

- **obhajoba rigoróznej práce**
- **skúška z dejín filozofie.**

Povinne voliteľné predmety, ktoré tvoria širší základ študijného odboru a súvisia s témou rigoróznej práce, sa vyberajú z predmetov:

- **Teórie medzinárodných vzťahov**
- **Komparatívna politológia**
- **Politické teórie**
- **Politická filozofia**
- **Politické dejiny 19. a 20. storočia**

Prihlášku na rigorózne konanie odbore Politické vedy, v študijnom programe Politológia, si môže podať absolvent magisterského stupňa štúdia v odbore Politické vedy alebo v príbuzných odboroch.

Rigorózna skúška pozostáva z obhajoby rigoróznej práce a skúšky z troch predmetov. Uchádzač na základe zamerania svojej rigoróznej práce odpovedá z dvoch z nasledovných predmetov rigoróznej skúšky: Teórie medzinárodných vzťahov, Komparatívna politológia, Politické teórie, Politická filozofia, Politické dejiny 19. a 20. storočia. Tretím predmetom sú Dejiny filozofie.

Prihláška na rigorózne konanie sa podáva počas celého roka. Rigorózna práca sa odovzdáva najneskôr do 12 mesiacov od oznámenia akceptácie prihlášky. Rigorózna práca je pôvodná práca, nemôže ísť o obhájenú diplomovú prácu ani inú kvalifikačnú prácu.

Tézy k jednotlivým predmetom:

RFI001 Dejiny filozofie

Antická filozofia: predsokratíci, Platón, Aristotelés a základné antické školy (pytagoreizmus, epikureizmus, skepticizmus, stoicizmus).

Neskoroantická a ranokresťanská (patristická) filozofia.

Stredoveká filozofia: karolínska renesancia a rozvoj scholastického myslenia.

Renesančná filozofia: kľúčové postavy renesančnej vedy a politické idey tohto obdobia.

Novoveká filozofia: od Descarta po osvietencov.

Nemecká klasická filozofia: vplyv Immanuela Kanta na dobové myslenie J. G. Fichteho, F. W. J. Schellinga a G. W. F. Hegla.

Filozofia 19. a 20. storočia: základné školy a predstavitelia tejto epochy.

Súčasná filozofia: prehľad o rozvoji filozofického myslenia za posledných 30 rokov.

Odporúčaná literatúra:

- DE LIBERA, A.: *Středověká filosofie*. Praha: Oikoymenh, 2001.
- FLOSS, P.: *Aktéři humanismu a rané renesance*. Praha: Vyšehrad, 2021.
- GARIN, E.: *Renesanční člověk a jeho svět*. Praha: Vyšehrad, 2003.
- GRAESER, A.: *Řecká filosofie klasického období*. Praha: Oikoymenh, 2000.
- HANKINS, J. (ed.): *Renesanční filosofie*. Praha: Oikoymenh, 2011.
- HOLZHEY, H. – RÖD, W.: *Filosofie 19. a 20. století II*. Praha: Oikoymenh, 2006.
- HUSSEY, E.: *Presokratci*. Praha: Petr Rezek, 1997.
- JAESCHKE, W., ARNDT, A.: *Německá klasická filosofie II*. Praha: Oikoymenh, 2015.
- KIRK, G. S. – RAVEN, J. E. – SCHOFIELD, M.: *Předsókratovští filosofové*. Praha: Oikoymenh, 2004.
- KOBUSCH, Th.: *Filosofie vrcholného a pozdního středověku*. Praha: Oikoymenh, 2013.
- LEŠKO, V., MIHINA, F. a kol.: *Dejiny filozofie*. Bratislava: Iris, 1999.
- MARENBNON, J. (ed.): *Medieval Philosophy*. London a New York: Routledge, 1998.
- MARENBNON, J.: *Medieval Philosophy: An Historical and Philosophical Introduction*. London a New York: Routledge, 2010.
- PETŘÍČEK, M.: *Úvod do (současné) filosofie*. Praha: Herrmann & synové, 1997.
- RÁDL, Emanuel: *Dějiny filosofie I., II*. Olomouc: Votobia, 1999.
- RICKEN, F.: *Antická filosofie*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 1999.
- RÖD, W.: *Novověká filosofie I., II*. Praha: Oikoymenh, 2001, 2004.
- RÖD, W.: *Německá klasická filosofie I*. Praha: Oikoymenh, 2015.
- SOLOMON, R., C.: *Vzostup a pád subjektu*. Nitra: Enigma, 1998.
- STÖRIG, Hans Joachim: *Malé dějiny filosofie*. Karmelitánské nakladatelství, 2007.
- THURNHER, R., RÖD, W., SCHMIDINGER, H.: *Filosofie 19. a 20. století III*. Praha: Oikoymenh, 2020.
- VYDRA, A.: *Vybrané postavy stredovekej filozofie. Kontexty a interpretácie*. Trnava: FF TU, 2024.
- VYDRA, A.: *Vybrané postavy renesančnej a novovekej filozofie. Kontexty a interpretácie*. Trnava: FF TU, 2024.
- VYDROVÁ, J.: *Cesty fenomenologie*. Schola Philosophica, 2010.
- ZVARÍK, M.: *Dejiny filozofie I. Od Hérakleita po sofistov*. Trnava: FF TU, 2015.
- ZVARÍK, M.: *Dejiny filozofie II. Platón a Aristotelés*. Trnava: FF TU, 2015.

RPO601 Teórie medzinárodných vzťahov

Oblasť subjektov – aktéri medzinárodných vzťahov. Základné prístupy k subjektom medzinárodných vzťahov z hľadiska realizmu, pluralizmu a globalizmu.

Systémový prístup v medzinárodných vzťahoch.

Teória idealizmu v medzinárodných vzťahoch.

Teória funkcionalizmu v medzinárodných vzťahoch.

Teória neofunkcionalizmu v medzinárodných vzťahoch.

Teória demokratického mieru.

Teória realizmu v medzinárodných vzťahoch.

Kritické teórie v medzinárodných vzťahoch.

Význam transnacionalizmu a úlohy národných štátov v medzinárodných vzťahoch.

Teórie hier v medzinárodných vzťahoch.

Neoliberálny inštitucionalizmus v medzinárodných vzťahoch.

Koncepcia neorealizmu v medzinárodných vzťahoch. Rozdiely v porovnaní s klasickým realizmom.

Odporúčaná literatúra:

BARŠA, P., CÍSAŘ, O.: *Anarchie a řád ve světové politice. Kapitoly z teorie mezinárodních vztahů*. Praha: Portál 2008.

BOOTH, K., SMITH, S. (eds.): *Současné teorie mezinárodních vztahů*. Brno: Barrister and Pricipal, 2003.

- BRZEZINSKI, Z.: *Velká šachovnice*. Praha: Mladá fronta 1999.
- BRZEZINSKI, Z.: *Volba. Globální nadvláda nebo globální vedení*. Praha: Mladá fronta 2004.
- DRULÁK, P.: *Teorie mezinárodních vztahů*. Praha: Portál, 2003.
- GUZZINI, Stefano: *Realismus v mezinárodních vztazích a mezinárodní politické ekonomii*. Brno: Barrister and Pricipal, 2004.
- HASENCLEVER, A., MAYER, P.: *Teorie mezinárodních režimů*. Brno: Centrum strategických studií, 2005.
- HOBSBAWM, E.: *Globalizace, demokracie a terorismus*. Praha: Academia 2009.
- HOCKING, B., SMITH, M.: *World Politics, An Introduction to International Relations*, London 1990.
- HOLLIS, M., SMITH, S.: *Teorie mezinárodních vztahů*. Brno: CDK, 2000.
- JOHNSON, P.: *Dějiny 20. století*. Praha: Rozmluvy 1991.
- KISSINGER, Henry: *Umění diplomacie*. Praha 1996.
- KNUTSEN, T. L.: *Dějiny teorie mezinárodních států*. Brno: Barrister & Principal, 2005.
- MINOGUE, K.: *Velmi krátký úvod do politiky*. Brno: CDK 2001.
- MORAVCOVÁ, D., BĚLINA, P.: *Kapitoly z dějin mezinárodních vztahů 1914-1941*. Praha: 1994.
- NÁLEVKA, Vladimír: *Světová politika ve 20. století I., II*. Praha 2000.
- PLECHANOVOVÁ, B., FIDLER, J.: *Kapitoly z dějin mezinárodních vztahů 1941-1995*. Praha 1997.
- PLECHANOVOVÁ, B.: *Úvod do mezinárodních vztahů*. Praha: ISE, 2003.
- PŠEJA, P. (ed.): *Přehled teorií mezinárodních vztahů*. Brno: Masarykova univerzita, 2005.
- SKŘIVAN, A., DRŠKA, V., STELLNER, F.: *Kapitoly z dějin mezinárodních vztahů 1648-1914*. Praha: 1994.
- VESELÝ, Z.: *Mezinárodní vztahy v datech (od starověku do současnosti)*. Praha 2008.
- VESELÝ, Zdeněk: *Mezinárodní vztahy v zrcadle dějin*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2020.
- VESELÝ, Z.: *Mezinárodní vztahy 20. století v datech*. Praha 2003.

RPO602 Komparatívna politológia

- Komparatívna metóda a jej aplikácia v rámci politológie. Základné predmety komparatívnej analýzy. Klasická a moderná typológia politických režimov.
- Komparácia väčšinového a pomerného volebného systému.
- Politický systém V. Francúzskej republiky (vývoj, inštitúcie, kompetenčné vzťahy, volebný a stranický systém).
- Politický systém Spojených štátov amerických (vývoj, forma vlády, inštitúcie, kompetenčné vzťahy, kontrola moci, volebný a stranický systém).
- Politický systém Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska (forma vlády, vnútorné a administratívne členenie štátu, vývoj parlamentarizmu, inštitúcie, kompetenčné vzťahy, volebný a stranický systém).
- Politický systém Spolkovej republiky Nemecko (forma vlády, inštitúcie, kompetenčné vzťahy, volebný a stranický systém).
- Politický systém Slovenskej republiky (forma vlády, inštitúcie, kompetenčné vzťahy, volebné systémy a stranický systém na celoštátnej úrovni).
- Politický systém Švajčiarska; kompetencie federálnej vlády a parlamentu. Problematika magickej formule a politických tradícií, volebný a stranický systém.
- Politický systém Holandského kráľovstva (forma vlády, vývoj politického systému, inštitúcie, kompetenčné vzťahy, volebný systém a stranický systém na celoštátnej úrovni).
- Typológia stranických systémov. Základné kritériá určenia ich relevancie pre stranický systém (G. Sartori, O. Kirchheimer).
- Pomerné volebné systémy a metodika prepočítania percentuálneho zisku hlasov na mandáty (delitele, kvóty).
- Konsociačný a väčšinový model demokracie.
- Vzťah volebných systémov a systémov politických strán (M. Duverger, G. Sartori).
- Teória kapitalizmu (vznik a perspektívy v dielach K. Marxa, J. Schumpetera, M. Webera, P. Bergera).

Kabinetná a kancelárska forma vlády.
Typológia politickej kultúry a jej vplyv na stabilitu a efektivitu politických inštitúcií. Verejná mienka.
Tranzitologická teória.
Teória štiepných línií a klasifikácia politických strán.
Modely politickej reprezentácie a typológia bikameralizmu.

Odporúčaná literatúra:

FUKUYAMA, F.: *Budování státu*. Alfa Publishing, Praha 2004.
CHYTÍLEK, R., ŠEDO J., LEBEDA T., ČALOUŠ D.: *Volební systémy*. PORTÁL, Praha 2009.
KATUNINEC, M.: *Politické dějiny Německa*. Fakulta humanistiky TU, Trnava 2001.
KATUNINEC, M.: *Spolková republika Německo. Politický systém a jeho vývoj*. Trnava: FF TU, 2009.
KLOKOČKA, V.: *Ústavní systémy evropských států*. Praha: Linde, 2006.
LIŠÁK, J. a kol.: *Komparácia politických systémov*. Vyd. EKONÓM, Bratislava 1997.
KLÍMA, M.: *Kvalita demokracie v České republice a volební inženýrství*. Radix, Praha 2001.
KLÍMA, M.: *Volby a politické strany*. Radix, Praha 2003.
KRESÁK, P.: *Porovnávací štátné právo*. PF UK, Bratislava 1993.
KUBÁT, M.: *Politická opozice v teorii a středoevropské praxi*. DOKORÁN, Praha 2010.
KYSELA, J.: *Dvoukomorové systémy*. Eurolex Bohemia, Praha 2004.
NOVÁK, M.: *Systémy politických stran*. Slon, Praha 1997.
NOVÁK, M.: *Strany, volby a demokracie*. Slon, Praha 2016.
NOVÁK, M., BRUNCLÍK, M.: *Postavení hlavy státu v parlamentních a poloprezidentských režimech*. Dokorán, Praha 2008.
OROSZ, L.: *Teória ústavy a ústavné systémy demokratických štátov*. Košice, UPJŠ, 2020.
ŘÍCHOVÁ, B., a kol.: *Komparace politických systémů I., II. VŠE*, Praha 2002.
SARTORI, G.: *Srovnávací ústavní inženýrství*. Slon, Praha 2001.
STRMISKA, M. a kol.: *Politické strany moderní Evropy*. PORTÁL, Praha 2005.
KÄGI-DIENER, Regula: *Breviár federalizmu*. Švajčiarske helsinské združenie, Bratislava 2000.

RPO605 Politické teórie

Atribúty ideálnej demokracie a polyarchie u Roberta Dahla.
Deliberatívny koncept demokracie a koncept kompetitívneho elitizmu.
Teória behaviorizmu
Teória politického systému.
Štruktúrno-funkcionálna analýza.
Teória komunikácie.
Teória racionálnej voľby.
Teória modernizácie.
Teória koalícií.
Teória konsociačnej demokracie.
Teória závislosti.
Teória korporativizmu.
Teória pluralizmu.
Teórie hier.
Weberova teória byrokracie.
Základné prístupy k typológii totalitarizmu (C. Friedrich, Z. Brzezinski, W. Merkel, J. Linz).
Konceptia občianskej kultúry a sociálneho kapitálu Roberta Putnama.
Koncept vývoja demokratických štátov podľa Steina Rokkana a socioekonomické podmienky demokracie podľa Seymoura Martina Lipseta.
Demokratický revizionizmus.

Odporúčaná literatúra:

- ALMOND G. A., VERBA S.: *The Civic Culture. Political Attitudes and Democracy in Five Nations*. Newbury Park: Sage Publications, 1989.
- BANKOWICZ, M., KUBÁT, M.: *Co je politika a jak ji zkoumat. Politická věda Giovanniho Sartoriho*. Brno: CDK, 2021.
- BALÍK, S., KUBÁT, M.: *Teorie a praxe nedemokratických režimů*. Praha: Dokořán, 2012.
- BARŠA, P. a kol.: *Dialog teorií. Filozofická dilemata výzkumu mezinárodních vztahů*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2009.
- DAHL, Robert A.: *Demokracie a její kritici*. Praha: Victoria publishing, 1995.
- HAYEK, F. A.: *Kontrarevoluce vědy*. Praha: Liberální institut, 1995.
- HLOUŠEK, V., KOPEČEK, L. (ed.): *Demokracie*. Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2003.
- HUNTINGTON, S. P.: *Třetí vlna. Demokratizace na sklonku dvacátého století*. Brno: CDK 2008.
- KATUNINEC, M.: *Úskalia demokracie a nárast extrémizmu a populizmu v Európe*. Trnava: FF TU, 2019.
- MANNHEIM, K.: *Ideologie a utopie*. Bratislava: Archa, 1991.
- MARTINKOVIČ, M.: *Moral Aspects of Politics and their Relation to the Legitimacy of Liberal Democracies*. In: *Ethical and Social Aspects of Policy*. Frankfurt am Main: Peter Lang GmbH, 2016. s. 39-62.
- PUTNAM, R. D.: *Making Democracy Work. Civic Traditions in Modern Italy*. Princeton University Press, 1993.
- ŘÍCHOVÁ, B.: *Přehled moderních politologických teorií*. Praha: Portál, 2000.
- SARTORI, Giovanni: *Pluralismus, multikulturalismus a přistěhovalci*. Praha: Dokořán, 2005.
- SARTORI, Giovanni: *Teória demokracie*. Bratislava: Archa, 1993.
- SEKERÁK, Marián: *Modely a teorie demokracie*. Brno: CDK, 2021.
- URBINATI, Nadia: *Znetvořená demokracie: Mínění, pravda a lid*. Praha: Karolinum, 2018.
- SHAPIRO, Ian: *Morální základy politiky*. Praha: Karolinum, 2003.
- SHAPIRO, Ian: *Skutečný svět demokratické teorie*. Karolinum, Praha 2012.
- SHAPIRO, I., HABERMAS, J.: *Teorie demokracie dnes*. Praha: Filosofia, 2002.
- SKOVAJSA, M.: *Politická kultura. Přístupy, kritiky, uplatnění ve zkoumání politiky*. Praha: Karolinum 2006.
- SVENSSON, Palle: *Teorie demokracie*. Brno: CDK, 1995.
- STANKIEWICZ, W. J.: *Politická teorie a současný svět*, CDK, Brno 2003.
- ZNOJ, Milan (ed.): *Teorie demokracie dnes. Filosofia 10*, Filosofický ústav AV ČR, Praha, 2002.
- VOEGELIN, E.: *Nová věda o politice. Úvod*. Brno: CDK, 2000.
- WEBER, M.: *Metodologie, sociologie a politika*. OIKOYMENH: Praha, 1998.
- WINCH, P.: *Idea sociální vědy*. Brno: CDK, 2004.

RPO604 Politická filozofia

Význam a charakteristika politickej filozofie (politická filozofia a politická veda).

Platónova politická filozofia.

Aristotelova politická filozofia.

Patristické a scholastické politické myslenie (Augustín, Akvinský).

Renesančná politická filozofia – N. Machiavelli.

Teória spoločenskej zmluvy v dielach T. Hobbesa, J. Locka a J. J. Rousseaua.

Politická filozofia Ch. Montesquieua, J. S. Milla a Alexis de Tocquevilla.

Marxistická politická filozofia.

Kritická teória Frankfurtskej školy.

Politická filozofia K. R. Poppera.

Politická filozofia Johna Rawlsa a Roberta Nozicka.

Filozofia moci M. Foucaulta.

Odporúčaná literatúra:

- BALLESTREM, K., OTTMANN, H.: *Politická filosofie 20. stoloetí*. Praha: Oikoymenh, 1993.
- JAHIELKA, Tomáš: *Kapitoly z politickej filozofie*. Trnava: FF TU, 2019.
- KIS, J.: *Současná politická filozofie*. Praha: Oikoymenh, 1997.
- KRIŠTOF, Pavol: *Úvod do Aristotelovej politickej teórie*. Trnava: FF TU, 2019.
- KRIŠTOF, P., MARTINKOVIČ, M., ZÁLEŠÁK, T.: *Politická filozofia a politická veda*. Trnava: FF TU, 2007.
- KRSKOVÁ, Alexandra. *Dejiny politickej a právnej filozofie*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2011.
- MARCELLI, Miroslav. *Michel Foucault alebo stať sa iným*. Bratislava: Kalligram, 2005.
- MARCUSE, H.: *Jednorozmerný človek*. Praha: Naše vojsko, 1991.
- POPPER, K. R.: *Bída historicizmu*. Praha: Oikoymenh, 2008.
- POPPER, K. R.: *Otvorená spoločnosť a jej nepřátelé I, II*. Praha: Oikoymenh, 2011, 2015.
- SMITH, Steven B: *Political Philosophy*. Yale University Press, 2012.
- WOLFF, J.: *An Introduction to Political Philosophy*. New York: Oxford University Press, 2006.
- Publikácie edície „Dějiny politického myšlení“ vydavatelství Oikoymenh.

RPO603 Politické dejiny 19. a 20. storočia

Slovenské národné obrodenie (formovanie moderného slovenského národa).

Dualizmus – Rakúsko-Uhorsko.

Stará a Nová škola.

Hlasistické hnutie.

Vývoj vedúci k vypuknutiu 1. svetovej vojny; jej priebeh a dôsledky.

Význam Versailleskej mierovej zmluvy.

Politické postavenie Slovenska v prvej ČSR.

Politický vývoj v Európe v období 1918-1938; vývoj vedúci ku vzniku 2. svetovej vojny.

Mníchovská dohoda a Viedenská arbitráž.

Druhá svetová vojna; priebeh a dôsledky pre svetovú politiku.

Politický vývoj na Slovensku v rokoch 1938 – 1945.

Totalitné režimy v Európe 20. storočia.

Politický vývoj v Európe po skončení 2. svetovej vojny.

Februárové udalosti v ČSR v roku 1948, nástup komunistického režimu, likvidácia triednych nepřateľov a inscenované procesy v rokoch 1948-1954.

Studená vojna; hlavné krízy a premeny svetového poriadku.

„Československá jar 1968“, obdobie normalizácie a pád komunistického režimu v Československu a v stredovýchodnej Európe.

Odporúčaná literatúra:

JAHIELKA, T., JANČIGA, R., KRIŠTOF, P.: *Kapitoly z dejín slovenského politického myslenia II*. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a VEDY, vydavateľstva Slovenskej akadémie vied, 2022.

JAHIELKA, T., KRIŠTOF, P., MARTINKOVIČ, M.: *Kapitoly z dejín slovenského politického myslenia I*. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a VEDY, vydavateľstva Slovenskej akadémie vied, 2021.

KATUNINEC, Milan: *Europe on the Move. An Exploration of Ideas, Ethics, and Politics in European History*. Bratislava – Berlin: VEDA, Publishing House – Peter Lang GmbH, 2022.

KATUNINEC, Milan: *Fašizmus, národný socializmus a komunizmus: k ideovým zdrojom, praxi a možným rizikám návratu totalitarizmu*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV, 2010.

KÁRNÍK, Zdeněk: *České země v éře První republiky I., II., III*. Praha: Libri, 2017, 2018.

KOVÁČ, Dušan: *Dejiny Slovenska*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2024.

NÁLEVKÁ, Vladimír: *Horké krize studené války*. Praha: Vyšehrad, 2010.

NÁLEVKÁ, Vladimír: *Studená válka*. Praha: Triton, 2003.

NÁLEVKA, Vladimír: *Světová politika ve 20. století I., II.* Praha: Nakladatelství Aleš Skřivan ml., 2000.
OLIVOVÁ, Věra: *Dějiny první republiky.* Praha: Společnost Edvarda Beneše, 2000.
RYCHLÍK, Jan: *Češi a Slováci ve 20. století.* Praha: Vyšehrad, 2015.
RYCHLÍK, Jan: *Dějiny Slovenska.* Praha: Vyšehrad, 2024.
VESELÝ, Zdeněk: *Mezinárodní vztahy v zrcadle dějin.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2020.
VINEN, R.: *Evropa dvacátého století.* Praha: Vyšehrad, 2007.